

A Barátság brigád Egy szoborköltöztetéséről

— barátsága

Hálás embernek ajándékot, segítséget adni nagyszemélyes. Ismerik ezt az olyan dolgozó közösségek tagjai, akik nem csupán munkahelyükön vállalnak többletfeladatokat, hanem szűkösen élő, esetleg magukra maradt emberekről is gondoskodnak. A MÁV Szegedi Igazgatósága Barátság brigádjának távgepirói — valamennyien nők — három éve egyelőre még nem eléggé gyakori feladatra vállalkoztak: falujától távol tanuló fiúhoz közeledtek azzal a szándékkal, hogy pótolják nekik a szülői szeretetet.

Molnár Lajosné, a Barátság brigád vezetője így emlékezik a valamennyiük számára nevezetes elhatározására.

— Közösségi életünk hosszú ideig alig különbözött másokétól. Jó két éve elhatároztuk, hogy valamilyen újszerű módon kamatoztatjuk azt a nagy segítőkészséget, amely bennünk él. Gondoltuk, olyan fiatal vesztünk pártfogásába, akinek egyébként is nélkülözni kell valamelyik szülő szeretetét. Elhatároztuk a MÁV Nevelőotthonba dr. Fülöp János igazgatóhoz, s kértük, válasszon ki nekünk egy fiatalot.

— Nagy öröm volt számomra, hogy újabb brigád vállalkozott gyerekeink támogatására — újságolja dr. Fülöp János. — Korábban az Út-és Vasútervező Vállalat Puskás Tivadar és In-

tegre brigádja kötött megállapodást a diáktanács képviselőivel s támogatta a jól tanuló fiatalokat. Amikor a távgepiró asszonyok kopogtattak, Babják Bertalant választottam ki a gyerekek közül. Berci ugyan nem tartozott a kitűnő tanulók közé, ám mozgalmi munkája, sporttevékenysége figyelemre méltó. Amellett édesapja — aki mozdonyvezetőként dolgozott — végzetes bal esetet szenvedett, tanulónk tehát rászorul a segítségre.

— Az első találkozáskor mindent megbeszéltek velem az asszonyok — meséli Babják Bertalan. — Kérték, hogy tanulmányi átlagom ne legyen gyöngébb 3,5-nél. Ezt sikerült elérni, megközelítettem a négyes eredményt, s ezzel örömet szereztem pártfogóimnak. Legtöbbször énfogom be hozzájuk az igazgatóságra, ők általában az ünnepségek alkalmával látogatnak meg, s mindig hoztak magukkal valami ajándékot. Közben amikor tudtak, pénzt tettek a takaréka számomra; ballagások pedig megkaptam a 3 ezer 200 forintos betétkönyvet. Most végeztem a Bercis Lajos Vasútforgalmi Szakközépiskola forgalmi szakán. Tornypálcára, hazamegyek dolgozni az iskola után, s ott tovább gyarapítom a pénzemet. A záhonyi körzet vasúti munkáit jól ismerem, édesapám, nagyapám is ott dolgozott, bátyám is a közelemben lesz. Legszívesebben forgalmi szolgálattevő, vagy mozdony-

vezető lennék, ehhez persze szakvizsgát kell még tennem.

Mértéktartóan, de elégedetten beszél Molnár Lajosné, a jó két éves kapcsolatáról.

— Örülünk, hogy segíthetünk, annak még inkább, hogy eredményes volt a barátságunk. Brigádfiunknak jólesett elmondani örömeit, bajait. Nyilván nemcsak a megállapodásunk hatására, de fő, hogy javult a tanulmányi eredménye. Talán ahhoz is hozzájárultunk, hogy szabad idejét megfelelően töltse el. Ennek örültek Berci hozzátartozói is, akikkel a ballagáson ismerkedtünk meg. Közvetlen, kedves emberek.

Vége a tanulódónak, Babják Bertalan pártfogóitól több száz kilométer távolságra, most már igazi otthonában válik dolgozó emberrel. Talán ő is olyan közönségszereplő, amely rászorul, arra érdemes gyerekekről gondoskodik majd. A Barátság brigáddal kötött barátság azonban nem szakad meg. Igaz, gyakori találkozásokról immár nem lehet szó, levélből mégis megtudhatják egymás sorsának alakulását. Sőt, a brigád egyik tagja, Váradi József néni nyáron ellátogat Tornypálcára. Elbeszélget Bercivel és rokonaival, figyelemmel kíséri a fiatal ember kezdeti önálló lépéseit, amelyek határozottsághoz nem kismértékben járult hozzá társaival.

Szirák József

Mi állta helyén?

Szemünk láttára fejlődik Budapest; régi utcák, terek szűnnek meg, s helyettük újjak születnek. Változik, sőt lassan homályba vész Budapest régi arculata. A Kiscelli Múzeum fotoarchívuma a fényképezés hőskora óta őrizi az élethű dokumentumokat, amelyek segítségével választ kaphatunk a kérdésre, hogy mi is állt egy-egy új épület helyén hajdanán.

A Roosevelt téren külkereskedelmi székház épül. Az impozáns, modern épületóriás helyén hosszú éveken át üres telek tátongott. Azt megelőzően pedig — erre csak az ötvenesek korosztálya emlékezhet már — Horthyék hírhedt rendőrfőkapitányságának épülete volt a „háttérben”, előtte pedig a téren az Európa Szálló állt, a jómódú kereskedők egykori szálláshelye. Ennek elődjeként a reformkor egyik legszebb épülete, az Ullmann palota uralta az épülő Lánchíd előterét.

A Gresham palota nélkül ma már elképzelhetetlen a pesti Lánchíd-fő. Helyén valamikor Nákó görög kereskedő palotának is beillő üzlékháza állott. A Roosevelt tér környékének legrégibb épülete az Akadémia utca 1. számú ház. Eredetileg kétemeletes — István főhercegről elnevezett — szálló és étterem volt. Két újabb emelet ráépítésével a hírhedt GYOSZ, a Gyárparosok Országos Szövetségének székháza lett. Jelenleg a MEM vállalatának ad otthont a műemlék-épület.

A régi Duna-parti szállodasorra is csak az idősebb nemzedék emlékezik. Az Intercontinental helyén állt a Bristol, a Carlton és a Hungaria Szálló. Az Eötvös szobor mögötti üres területen hajdan a Duna Palota, a Hotel Ritz fogadta vendégeit. Rövidesen ismét szálloda épül itt, és a Dorottya utca sarkán levő üres telken is modern tranzit-szállót épít a MÁV. Ezen a he-

lyen a környék legértékesebb műemlék épülete, a Trieszki Lloyd oszlopos, timpanonos székháza állt.

A Vörösmarty téren a modern, kilenc emeletes kultúrpalota helyét egykor ugyancsak palota, a Haas palota foglalta el, előtte a régi német színház épülete állt a téren. Jó néhány belvárosi középület helyén voltak szállodák. A Belkereskedelmi Minisztérium a Magyar Királyi Szálló helyére épült, az UVATERV épülete helyén az Apáczai Csere János utcában az Angol Királynő Szállója állt.

Talán Buda legidősebb lakói sem emlékeznek arra, hogy a Moszkva tér helyét a

BBTE sportpályája foglalta el. Azt is kevesen tudják, hogy a Széchenyi-hegyi kilátó építménye valamikor a Városliget kapujában, a mai Millenniumi emlékoszlop helyén állt.

Es végül egy pesti „emlék”: a Madách téri harmincas évek végén emelt vöröstegelek épületek elődje a híres Orczy-udvar és a kétes hírű Orczy-kávéház volt. Amikor az épület lebontották, a kártyaszoba padlója alatt emberi csontvázakat találtak. Lehet, hogy a kártyacsaták mezején elesett egykori törzsvendégek földi maradványai kerültek elő...

F. T.

Egyetemisták építőtáborokban

Pár nappal a vizsgaidőszak befejezése után nyitják kapuk az építőtáborok. Szeged a KISZ KB határozata alapján építőtábori centrum, ami azt jelenti, hogy nemcsak a hazai egyetemisták és főiskolások hallgatói fognak itt dolgozni július elejétől augusztus végéig, hanem lengyel, cseh-szlovák, finn, német és szovjet diákok is. A tábor a hazaiakat kéthetenkénti váltással, a külföldieket háromhetes turnusban fogadja. Munkát a korábbi években kialakult gyakorlat szerint, az egyetemmel kötött megállapodás alapján, a DELEP biztosít. A lányok az átadás előtti lakások takarítását, a fiúk terpenrendezési munkáikat végzik. A táborozók szórakozásáról filmvetítésekkel, sportvetélkedőkkel, disco-programmal, kulturális rendezvényekkel, az egyetemi KISZ-bizottság gondoskodik. A tervekben a Küldetés című film vetítése, ankét Balczó András-sal és Kósa Ferencsel, már-

télyi kirándulás szerepel. A külföldiek a munka befejezése után egyhetes balatoni üdülésben vesznek majd részt, Kilián-telepen.

Augusztus 6–20. között (a tavalyi sikereken felbuzdulva) az idén másodszer rendezik meg a Nemzetközi Tudományos Diákköri Építőtábor, lengyel, cseh-szlovák, finn, német és szovjet résztvevőkkel. Számukra a napi munka után, az egyetemi diákkörök kulturális, tudományos, politikai előadásokat, vitaköröket és szakmai programokat szerveznek. A bölcsészek a kortárs nemzeti irodalommal, a jogászok a magyar munkajoggal ismerkednek, a természettudományi karok hallgatóinak a Szegedi Biológiai Kutatóközpont mutatja meg a vendéglátók.

A több éves egyetemi kapcsolat alapján a szegediek is részt vesznek külföldi, az odesszal, Ivovi, lodzi, greifswaldi egyetemek építőtáborában. Ebben az évben

Az elmúlt héten Szegeden sok szó esett az újonnan felavatott szállodáról, környezetéről, s ezzel együtt a figyelem középpontjába került a partfal beszélgetésében felállított Tisza-szobor is. Az avatás napján sétáló, szemlélődő emberekkel volt tele a szálloda környéke. Szakértő szemmel mustrálgatták a Hotel Hungaria merészen magasba szökkenő épületét, és szinte valamennyi sétáló útjába, devalójában nem új szobrot is.

A kíváncsi, firkésző tekintetek kíséretében a helyszínen megválaszolatlan kérdések készítek arra, hogy hírvül adjuk a Tisza-szobor áthelyezésének indítékait.

Nem éppen hízelgő színezzel szokták mondani, hogy Szeged „hirt” szerzett magának szoborköltöztetéssel. Pedig ki vitatná ma már, hogy a Rákóczi-emlékműnincs igazán jó helyen az Aradi vértanúk terén, vagy Csáky József Tánconője a Klauzál téren ne lenne a közfigyelem fókuszában? Az évek, évtizedek múlásával épül, változik, átlakul a város arculata, módosul szerkezete, ez magával hozza olyan terek, környezetek kialakulását, melyek szinte kiáltanak köztéri alkotások után. Másrészt: mikor igazán jó szoborhoz jut a város, nem mindig talál megfelelő helyet is a számára.

Ez történt annak idején, 1967-ben Tar István Tisza című alkotásával. Akkorra épültek föl az Odessza-lakótelep Tisza-parti házai, mi sem volt természetesebb annál, hogy az új alkotás ebben a frissen kialakított környezetben szervezze maga körül a teret. Akkor még a partfal is a régi volt, nem lehetett megfelelő helyet találni a kecsesen megformált szobornak. Így két épület közé beszorítva — háttérben az azóta már lebontott ládagyar cseppet sem esztétikus tömegével, elszakítva a Tiszától — árvalkodott a félre- eső helyen. Bizony régi helyen kevesen ismerhették meg a város lakói és az ide látogató vendégek, hiszen évekig a nagyobb forgalomtól távol volt, nem válhatott közkinccsé, nem lett a város, a Tisza-part szimbólumává — pedig azzá lehetett volna. Egész évtizedeknek kellett eltelnie ahhoz, hogy Tar István szobra megfelelő helyet kaphasson: az utolsó simításokat végzik az építők a város legfeltűnőbb, méreteiben is monumentális építkezésén, az új partfalon, felépült a város várvavárt szállodája, végső formát kapott a Lenin körút kezdeti szakasza.

látványt. A partfal magasában „úszó” szobor a folyó lágy ívének éppen a gyűjtőpontjában van, de rávezeti a szemet a partfal szépen futó vonala, s a körút futása is ide vezet, a szálloda főhomlokzata is erre irányítja a figyelmet.

A múról nyilvánvalóan megoszlanak a vélemények, s ilyenkor általában felszakadnak a közlés lassan gyöngyöző sebei. A szobor tájképnél sőt a különböző véleményeknek jómagam is fültanúja lehettem. Azt hiszem, a jövő a kételkedőket is meggyőzi arról, hogy városunk igazán jó szoborhoz jutott. Az 1971-ben elhunyt művész életműve lezárt. Hogy kitűnő szobrász volt és maradandó értékű alkotásokkal gyarapította a hazai szobrászatot — senki sem vitatja. Hátrahagyott művei sorában talán a legjobb alkotás a szegedi Tisza-szobor. A két évvel ezelőtti nagy sikert aratott műcsarnoki „Köztulajdon” kiállításon Szegeden egyedül ez a szobor képviselte soknégyzetméteres felmagyított fotójával. A mű kifálla az idő próbáját, valóban kitűnő alkotás.

Az újabb próbatétel most már a „költöztetőket” illeti. Kitapintani egy mű „lelkét”, ráállni a szobrász gondolat hullámhosszára — ez volt a szobornak helyet keresők feladata.

Az új környezetében most már igazán teljessé váló alkotás újrafelfedezése, megértése ezek után a közönségre, a város lakóira vár.

Tóth Anikó

a városi tanács művelődési ügyi osztályának felelőse

Nyelvtanárok továbbképzése

Vásárhelyen is lesz tanfolyam

Szombaton 82. orosz nyelvi szakember érkezett hazánkba a Szovjetunióból az orosz tanárok központi továbbképző tanfolyamainak vezetésére. Az Országos Pedagógiai Intézet már tizen-nyolcadik éve szervezi nyáron ezeket a tanfolyamokat. Az idén 600 általános és középiskolai tanár vesz részt az Egerben, Esztergomban, Hódmezővásárhelyen, Hajdúszoboszlón, Mosonmagyaróváron, Szekszárdon és Szombathelyen hétlőn kezdődő háromhetes továbbképzésen.

Ugyancsak hétfőn kezdődik meg Miskolcon a német nyelvű tanfolyamok tanárok továbbképző tanfolyama, amelyet az NDK hat nyelvi szakembere vezet. Kaposváron és Nyíregyházán az angol és a francia szakos középiskolai tanárok továbbképzése kezdődik hét-

főn, angolai és franciaországi szakemberek vezetésével.

Július 4-én kezdődnek meg Tatán és Nyíregyházán száz szovjet egyetemi hallgató és pedagógus, valamint 200 magyar középiskolás részvételével az orosz nyelvi táborok. Céljuk a tehetséges diákok nyelvtudásának elmélyítése, gyarapítása. (MTI)

Virágban a hársfasor

Az ország egyik híres védett fásora, a nagyecskői hársfasor virágborult. A 2,6 kilométer hosszú fásor a nagyecskői Széchenyi-kastély főbejáratától nyílegyenesen vezet a Fertő-ló-partjára. A két fásor között 25 méter széles füves sávot vezet.

Diplomakiosztó ünnepség

Meghatott szülők, vendégek, oktatók, megilletődött végzős hallgatók zsúfolásig benépesítették tegnap a Szegedi Nemzeti Színházat, ahol az egyetemi hagyományok szerint rendezett diplomakiosztó ünnepséget, a JATE Természettudományi Kara.

A Himnusz hangjai után dr. Tandori Károly dékán köszöntötte az egybegyűlte-

ket, s meleg szavakkal búcsúztatta az Alma máteritől végleg megváló fiatalokat. Ezután átnyújtotta a nap- pelli tagozaton végzett 236 fiatalnak az oklevelet. Vörösdiplomát kaptak: Czibik István matematikus, Iglói Ferenc és Klebiczky József fizikus, Perczel István vegyész és Borbély Ilona főiskolai programozó matematika-

Székely Balázs